

ԾԱՂԿԱՔԱՂ

ԱՐՁԱԿ ԵՒ ՉԱՓԱԾՈՅ ԲԱՆԻՑ

Ի ՊԵՏՍ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՅ

ԱՐԱՐԵԱՆ
Ի ԿԱՐԱՊԵՏԻ ԿՈՍՏԱՆԵԱՆՑ

ՇՐՋԱՆ ԱՌԱՋԻՆ

Ծանն արմատով է ծառ.
Տունն հիմամբ է տուն:

ԵՌՐ-ՋՈՂՎԱ

Տպարան Ս. Ամենափրկիչ Վանքի

1909

33434

$$\begin{array}{r}
 816 \\
 357 \\
 \hline
 492
 \end{array}$$

Off-Set page 2

1919 per. Jan 17.

Very Large

My. Apparatus 1919

July

P. 2

Search completed for Sum
 records of 1919

Հոգրանի

Ուր. և Գործ — Բ Գործ Գործ
Ան և Բայ — Գ Գործ — Բ Գործ
Համարներ — Բայ — Գ Գործ — Բ Գործ

33434

ԾԱՂԿԱՔԱՂ

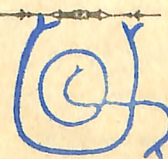
ԱՐԶԱԿ ԵՒ ԶԱՓԱԾՈՅ ԲԱՆԻՑ

Ի ՊԵՏԱ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՅ

ԱՐԱՐԵԱՆ
Ի ԿԱՐԱՊԵՏԷ ԿՈՍԱՆԵԱՆՑ

ՇՐՋԱՆ ԱՌԱՋԻՆ

Ծառն արմատով է ծառ.
Տունն հիմամբ է տուն.

Ա. ԳԱՐՈՒՆ

Ձմեռն էանց, անձրևք անցին և գնացեալ մեկնեցան. ծաղիկք երևեցան յերկրի. ժամանակ յատանելոյ եհաս. ձայն տատրակի լսելի եղև յերկրի մերում. թզենի ընձիւղեաց զբողբոջ իւր. ալգէք մեր ծաղկեցան և ետուն զհոտս իւրեանց:

Բ. ՇԱԽԻՂՔ ԱՄԲԱՐՇՏԱՑ

Որդեակ, մի խափեցեն քեզ արք ամբարիշտք: Եթէ կոչեցեն զքեզ և ասիցեն. «Ե՛կ ընդ մեզ. ծածկեսցո՛ւք յերկրի զայր արդար. բարձցո՛ւք զյիշատակ նորա յերկրէ. և զստացուածս նորա զպէսպէսս ըմբռնեսցո՛ւք. լցցո՛ւք զտունս մեր աւարաւ:» Որդեակ, մի երթար ճանապարհ ընդ նոսա, զի ոտք նոցա ի չարիս ընթանան:

Գ. ՄՇԱԿՔ ԱՅԳԻՈՅՆ

Այր մի էր տանուտէր, որ տնկեաց ազգի. և ցանկով պատեաց զնո. և փորեաց ի նմա հնձան. և շինեաց աշտարակ. և ետ զնա ցմշակս. և գնաց ի տար աշխարհ: Իբրև մերձեցաւ ժամանակ պտղոյ, առաքեաց զծառայս իւր առ մշակսն՝ առնուլ զպտուղս նորա: Եւ կալեալ մշակացն զծառայս նորա, զոմն տանջեցին, զոմն սպանին, զոմն քարկոծեցին: Իտրձեալ առաքեաց այլ ծառայս բազումս քան զառաջինսն, և արարին նոցա փոյնպէս: Յետոյ առաքեաց առ նոսա զորդի իւր և ասէ. «Թերիս ամաչեսցեն յորդոյ աստի իմմէ: Իսկ մշակքն իբրև տեսին զորդին, ասեն ընդ միտս. Սա է ժառանգն. եկա՛ք, սպանցուք զսա, զի մեր լինիցի ժառանգութիւնն: Եւ հանին զնա արտաքս քան զայգին և սպանին:

Դ. ԵՐԳ ԴԱՇՏԱՑ

Զինչ քաղցր մեզ շինականաց,
Բայց նուագել զերգս դաշտաց,
Զարօտ լերանց, զաղբիւր վճիտ,
Ըզհովանիս անտառախիտ:

Ե. ՈՐ Ս ՈՐ Դ.

Որսորդն կալաւ կաքաւ մի. և կամէր զենուլ. և ասէ կաքաւն. «Մի սպանաներ զիս. զի ես խաբեցից զբազում կաքաւս և ածից յակնատս քո:»

Եւ ասէ որսորդն՝ այժմ ստուգիւ մեռցիս ի ձեռաց իմոց. զի զսիրելիս և զազականս քո մատնես ի մահ:

Զ. ՊԱՏՈՒԻՐԱՆՔ ՏԵՍԱՌՆ

Մի յօժարեցիս ընդ բազումս ի չարիս: Մի հաւանեսցիս ընդ անիրաւի լինել վկայ անիրաւ: Յամենայն ի զուր բանէ ի բաց լինիցիս. և զարգարն և զանպարտն մի սպանանիցես. և զամբարիշտն մի ապրեցուցանիցես վասն կաշառաց:

Է. Ե Ր Ա. Զ

Տեսանէի ծառ մի ի մէջ երկրի. և բարձրութիւն նորա մինչև յերկինս. և լայնութիւն նորա ի ծագս ամենայն երկրի. տերև նորա գեղեցիկ. և պտուղ նորա բազում. ի ներքոյ նորա բնակեալ էին գաղանք վայրի. և յոստս նորա հանգուցեալ էին թռչունք երկնից: Տեսանէի և ահա գուարթուն իջանէր յերկնից և ասէր. «Հատէք զծառդ և քշտեցէք զոստս դորա. թօթափեցէք զտերև դորա. և զպտուղ դորա ցրուեցէք»:

Ը. Տ Ր Տ ՈՒ Ն Զ

Եղև երբեմն արտունջ անդէոց, թէ վասն ծննդոց մեր աշխատիմք. և ստեամբք ժողովեմք կաթն, և մարդիկ ճրմելեալ զպտկունս՝ առնուն ի մէջ զվաստակս մեր. ելցո՛ւք և այլ մի դարձցուք առ նոսա: Եւ մի ոմն ի նոցանէ իմաստուն ասէ. «Ոչ է այդպէս. զի զաւելորդսն քան զպէտս ծննդոց մերոց առնուն մարդիկ. և խնամեն մարդիկ զմեզ և զծնունդս մեր. զի առնումք շատ քան թէ տամք»:

Թ. Ի Մ Ա Ս Տ ՈՒ Թ Ի Ի Ն.

Երանեալ է այր, որ եգիտ զիմաստութիւն. զի լաւ է զվաճառն զայն գտանել քան զգանձս ոսկոյ և արծաթոյ. պատուականագոյն է քան զականս պատուականս. ամենայն ինչ պատուական չարժէ գնա. զի երկայն աւուրք և ամք կենաց ի յաջմէ իւրմէ, և յահեկէ իւրմէ՝ փառք և մեծութիւն. ի բերանոյ նորա բղխի արդարութիւն. զօրէնս և զողորմութիւն ի լեզուի իւրում կրէ:

Ժ. ՓԱՐԻՍԵՑԻՆ ԵՒ ՄԱՔՍՍԱՆՈՐՆ

Արք երկու ելին ի տաճարն կալ յաղօթս, մին փարիսեցի և միւսն մաքսաւոր: Փարիսեցին կայր մեկուսի և զայս առանձին աղօթս մատուցանէր. Աստուած իմ, գոհանամ զքէն. զի ոչ եմ իբրև զայլս ի մարդկանէ, զյափշտակոյս և և զանիրաւս և զշունս կամ իբրև զայս մաքսաւոր. այլ պահեմ երկիցս ի շաբաթու և տամ տառանորդս յամենայն ստացուածոց իմոց: Եւ մաքսաւորն կայր մեկուսի և ոչ կամէր զաչն ընդ երկինս ամբառնալ. այլ կոծէր զկուրծս իւր և ասէր. Աստուած, քաւե՛ս զիս զմեղաւորս: Ասեմ ձեզ. էջ սա արդարացեալ ի տուն իւր քան գնա, զի զամենայն՝ որ բարձրացուցանէ զանձն իւր, խոնարհեսցի. և որ խոնարհեցուցանէ զանձն, բարձրացցի:

ԺԱ. Խ Ր Ա Տ

Լուր, որդեակ, խրատու հօր քո. զարձո՛ գոտն քո ի ճանապարհէ չարէ. իմոյ իմաստութեան անսո՛ս և իմոց բանից մատո՛ գունկն քո. զի մի զղջանայցես յետոյ և ասիցես թէ զի՜նդ ատեցի զխրատ, ոչ լսէի ձայնի խրատուի իմոյ և ուսուցչի իմոյ ոչ գնէի զունկն իմ:

ԺԲ. Գ Ա Ր ՈՒ Ն

Լուծան Կետոյ սառնամանիք,
Պճնի երկիր գալարագեղ,

Շնչէ զեփիւռ արդ քաղցրասիք,
Արդ արձակեն հաւք զգեղգեղ:
Լէր դու, մանուկ, գործօն և ժիր,
Տես իբր ի գործ ճեպի մեղուակ.
Համեստութիւն, դստրիկդ, ուսիր,
Մինչ ժողովես զմանիշակ:

ԺԳ. ՍԱՄԱՐՍՅԻՆ ՈՂՈՐՄԱՆ

Այր մի իջանէր յերուսաղէմէ յերիքով. և անկաւ ի ձեռս
աւագակաց, որք մերկացուցին զնա և վէրս եղին, թողին
կիսամահ և զնացին: Կէպ եղև քահանայի միոջ իջանել ընդ
նոյն ճանապարհ. և տեսեալ զնա՝ զանց արար: Նոյնպէս և
Ղևտացի մի եկեալ ընդ նոյն յեղի՝ ետես և զանց արար:
Ամարացի ոմն ճանապարհորդեալ՝ եկն ընդ նոյն առ նովաւ.
և տեսեալ զնա զթացաւ. և մատուցեալ՝ պատեաց զվէրս
նորա, տրեալ ի վերայ ձէթ և գինի. և եղեալ ի վերայ
զրաստու իւրոյ՝ ած զնա ի պանդոկի մի և դարմանեաց զնա:
Եւ ի վաղիւ անդր՝ իբրև երանէր անտի, հանեալ ետ ցպան-
դոկապետն երկուս դահեկանս և ասէ. Դարման տա՛ր դմա.
և զոր ինչ ծախիցես ի դա, ի միւսանգամ գալստեան իմում
հատուցից քեզ:

ԺԴ. ՈՂՈՐՄԱՆՈՒԹԻՒՆ

Մի յապաղեր բարի առնել կարօտելոյն: Յորժամ ձե-
ւընհաս իցես օգնել նմա, մի տաիցես թէ երթ և եկեսջիր
և վաղիւ տաց: Քանզի ոչ գիտես զինչ վաղիւն ծնանիցի
քեզ: Մի նիւթեր բարեկամի քում չարիս, որ լեցեալ և յու-
սոցեալ իցէ ի քեզ:

ԺԵ. ՈՐՈՋ ԱՂՔԱՏԻՆ

Արք երկու էին ի քաղաքի միում, մինն մեծատուն և
միւսն աղքատ: Եւ մեծատանն էին հօտք և անդեայք բա-

զում յոյժ: Եւ աղքատին և ոչինչ, բայց որոջ մի փոքր: Եւ
որոջն հաստատեալ էր ընդ որդիս նորա ի միասին. ի հացէ
նորա ուտէր. և ի բաժակէ նորա ըմպէր. և ի ծոց նորա
ննջէր. և էր նորա իբրև զդուստր: Եւ եկն անցաւորն առ
այլն մեծատուն. և խնայեաց մեծատունն առնուլ ի հօտից
իւրոց և յանդէոց իւրոց. և էառ զորոջ աղքատին և արար
առնն եկելոյ կերակուր:

ԺԶ. Ա. Դ. Ք Ա Տ Ն

Աղքատն ի տօթոյ տապանայ. ի ցրտոյ դողայ. որովայնն
սին և մարմինն մերկանգամ. հերքն թաղկեալք, դէմքն
դեղնեալ և թոշումեալ. և ամենայն մարմինքն զգուսողեալք
և երիթացեալք. թառամի, վարանի և ի դուրս երերեալ և
դադարեալ կառանչէ. և խանդաղատելի ողորմուկս արկանէ.
և սուղ ինչ կերակուր բազում աշխատութեամբ գտանէ. և
երկիւղիւ ի դրունս, երկիւղիւ ի գաւիթս, երկիւղիւ ի տուն-
սըն մտանէ: Ի տունսն յանտոնոցն երկնչի. զի ձիքն կիցք
հանեն, եղինքն եղջիւր ածեն, շունքն վիրաւորեն և մարդք
չարք և անողորմք բոմբասեն և թշնամանեն:

ԺԷ. ՊԱՏԳԱՄՔ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԻՆ

Խնդրեցէք և տացի ձեզ. հայցեցէք և գտջիք. բախե-
ցէք և բացցի ձեզ: Տո՛ւք փոխ ուստի ոչ ակն ունիցիք առ-
նուլ: Զամենայն զայրի և զորք մի չարչարիցէք: Դիւրին է
մալխոյ ընդ ծակ ասղան անցանել քան մեծատան յարքա-
յութիւն Աստուծոյ մտանել:

ԺԸ. ԹՁԵՆԻՆ ԱՆՊՏՈՒՂ

Թգենի մի էր ուրումն տնկեալ յայգւոյ իւրում. և եկն
խնդրել պտուղ ի նմա և ոչ եգիտ. ասէ ցալեգործն. Ահա
երեք ամբ են, յորմէ հետէ գամ խնդրել պտուղ ի թգեն-
ւոյդ և ոչ գտանեմ. արդ կտրեմ զդա. ընդէր և զերկիրդ

խափանէ: Նա պատասխանի ետ և ասէ. Տէր, թող զդա աս
ամ ևս, մինչև շուրջ զդովաւ բրեցից և արկից աղբ. թե-
րևս արասցէ պտուղ. ապա թէ ոչ՝ յամէ ևս հատցես զդա:

ԺԹ. Զ Ա Ն Ա Ս Ի Բ Ո Ի Թ Ի Ի Ն

Երթ առ մըջիւնն և նախանձեանց ընդ ճանապարհս
նորա. լեր իմաստնագոյն ևս քան զնա. զի նորա ոչ գոյ
երկրագործութիւն և ոչ հարկադիր. և պատրաստէ յամա-
րայնոց զկերակուր և բազում համբարս դնէ: Մինչև յերբ
անկեալ կաս, ո՞վ վատ, կամ երբ ի քնոյ զարթիցես: Փոքր
մի ննջիցես, փոքր մի նստիցիս, փոքր մի նիւհեցես, փոքր
մի հանգուցանիցես զձեռս քո ի վերայ լանջաց քոց, ապա
այնուհետև հասանիցի քեզ իբրև չար ճանապարհորդ աղ-
քատութիւն, և կարօտութիւն իբրև զժիր սուրհանդակ:
Ապա եթէ անդանդաղ լինիցիս, եկեսցէ իբրև զաղբիւր ամառն
քո, և կարօտութիւն իբրև զայլ մի չար ինքնահալած լինիցի:

Ի. Ա. Բ. Մ. Ե. Ղ. Ո. Ի.

Թէ քաղցր ասես, մեղսւղ գործօն,
Զիմ երեկեան մարդ ազագուն,
Արդ փունջ առատ կապեմ զարդիս,
Արածել անդ երբ և հաճիս:

Մինչդեռ աջող է եղանակ,
Մեղր ամբարեան ի քոյդ փեթակ.
Ոչ միշտ գարուն, ոչ միշտ աշուն,
Զմեռն գայ քեզ սառնատուն:

Գործեա, մեղսւղ, դու ինձ անհատ,
Ի մեղր յի մոմ բրձիճ առատ.
Զի ի Սաղիմ յորժամ երթայց,
Ի սուրբ տաճար նուէր տարայց:

Ի Ա. Ա Ն Ծ Ե Ղ.

Սովորաբար անծեղ յանտառս միշտ աղաղակէ, մանա-
ւանդ ի տեսանել զոք ի կենդանեաց: Եւ ի հարցանել ձա-
գոյն ասէ. «Զի թշնամիք միշտ արթուն զիս տեսցեն, և մի
յորս ինչ մտաբերիցեն:

ԻԲ. ՊԱՏԱՐԱԳՆ ԱԲՐԱՀԱՄՈՒ

1. Փորձեաց Աստուած զԱբրահամ և ասէ ցնա. Աբրա-
համ, Աբրահամ. և նա ասէ. Աւասիկ եմ: Եւ ասէ ցնա. Ա՛ռ
դու զօրդիդ քո սիրելի, զոր սիրեցեր զԻսահակ, և զնա դու
յերկիր բարձր. և հանցես զդա անդ յողջակէզ ի վերայ միոյ
լերանց, յորոց ասացից քեզ:

2. Եւ յարեաւ Աբրահամ ընդ առաւօտն. համետեաց
զէշ իւր. և առ ընդ իւր երկուս ծառայս և զԻսահակ զօրդի
իւր. և պատուեաց փայտ յողջակէզ. և յարեաւ գնաց: Եւ
եկին ի տեղին, զոր ասաց նմա Աստուած. և յառուրն երրոր-
դի համբարձ Աբրահամ զաչս իւր և ետես զտեղին ի հե-
ռաստանէ: Եւ ասէ Աբրահամ ցպատանիս իւր. Նստարո՞ւք
դուք այդր հանդերձ իշովդ. և ես և պատանեակդ երթի-
ցուք մինչև ցանդր և երկիրպագցուք և դարձցուք առ ձեզ:

3. Եւ առ Աբրահամ զփայտ ողջակիզին. և եդ ի վերայ
Իսահակայ որդւոյ իւրոյ. և առ ի ձեռն զսուրն և զհուրն.
և գնացին երկոքեան ի միասին: Եւ ասէ Իսահակ ցԱբրա-
համ հայր իւր. Հայր. և նա ասէ. Զի՞ է, որդեակ. և նա
ասէ. Ահա հուր և ահա փայտ. ո՞ւր է ոչխար յողջակէզ. և
նա ասէ. Աստուած տեսցէ իւր ոչխար յողջակէզ, որդեակ:
Գնացին երկոքեան ի միասին. և եկին ի տեղին, զոր ասաց
նմա Աստուած: Անդ շինեաց սեղան Աբրահամ. և եդ ի վե-
րայ զփայտն. և կապեաց զԻսահակ զօրդի իւր. և եդ զնա
ի սեղան ի վերայ փայտին. և ձգեաց Աբրահամ զձեռն առ-
նուլ զսուրն և զհնուլ զօրդի իւր:

4. Եւ կոչեաց զնա հրեշտակ Տեառն յերկնից և ասէ.
Աբրահամ, Աբրահամ. և նա ասէ ցնա. Աւասիկ եմ. և ասէ.

33434

Մի միւրեր զձեռն քո ի պատանեակդ և մի ինչ առնելու դմա-
զի այժմ գիտացի, թէ երկիւղած ես դու յԱստուծոյ և ոչ
խնայեցեր յորդիդ քո սիրելի վասն իմ: Համբարձ Աբրահամ
զաչս իւր և ետես և ահա խոյ մի կախեալ կայր զծառոյն
Սաբեկայ զեղջերաց: Եւ զնաց Աբրահամ, առ զխոյն և եհան
զնա յողակէզ փոխանակ Իսահակայ որդւոյ իւրոյ:

Ի Գ. ԲԱՆՔ ՓՐԿՁԻՆ

Սիրեցէք զթշնամիս ձեր, բարի արարէք ատելեաց ձե-
րոց. օրհնեցէք զանիծիչս ձեր. աղօթս արարէք, ի վերայ
նեղչաց ձերոց: Որպէս կամիք թէ արասցեն ձեզ մարդիկ,
այնպէս արասցիք և դուք նոցա: Նովին չափով, որով չափէք,
չափեսցի ձեզ: Հան նախ զգերանդ յականէ քումմէ և ապա
հայեսցիր հանել զշիւղ յականէ եղբօր քո: Չիք ինչ ծածուկ,
որ ոչ յայտ լիցի. և գաղտնի, որ ոչ ծանիցի: Ծառ ի պտղոյ
իւրմէ ճանաչի: Չէ մարգարէ ընդունելի ի քաղաքի իւրում:
Ոչ է աշակերտ լաւ քան զվարդապետ իւր: Ոչ ի փշոց քա-
ղեն թուզ և ոչ ի մորենւոյ կթեն խաղող: Ի յաւելուածոյ
սրտին խօսի բերան: Ուր գանձն ձեր է, անդ և սիրտք ձեր
եղիցին:

Ի Գ. ԱՌԵՂԾՈՒԱԾ Ի ՅՈՎՆԱՆ

Առանց քալելոյ
Ընթացաւ ի ծով,
Եւ չուներ նաւակ.

Անսղոյ ի ջրոյ
Թաղեցաւ ընդ ջրով
Ի ծովուն յատակ.

Զուրկ էր նա յօգոյ,
Մեռեալ ոչ գոլով,
Եւ շնչէր յատակ.

Ո՞վ իցէ այս մարդ,
Ասա դու ինձ արդ
Եւ առասպելիս
Իմ գիտակ լինիս:

ԻՆ. ՅՈՎՍԷՓ ԳԵՂԵՑԻԿ

Զաւարդ

1. Երբայն սիրէր զՅովսէփ առաւել քան զամենայն
որդիսն իւր. և արար նմա պատմութեան ծաղկեալ: Իբրեւ տե-
սին եղբարքն նորա թէ սիրէ զնա հայրն քան զամենայն
որդիս իւր, ատեցին զնա. և ոչ կարէին խօսել ինչ ընդ նմա
խաղաղութեամբ: Եւ ետես երազ Յովսէփ. և պատմեաց եղ-
բարց իւրոց. և ասէ ցնոսա. «Լուարուք զերազն զոր տեսի.
Թուէր եթէ որայ կապէաք ի դաշտի միում. և կանգնեցաւ
որայն իմ, եկաց ուղղորդ. և դարձան որայքն ձեր և պա-
գին երկիր իմում որայոյն:

2 Եւ ասեն ցնա եղբարքն իւր. «միթէ թագաւորելով
թագաւորեսցես ի վերայ մեր, կամ տիրելով տիրեսցես զմեզ:
Եւ յաւելին ևս ատել զնա վասն երազոցն նորա և վասն
բանիցն նորա: Եւ ետես միւս ևս երազ. և պատմեաց հօր
իւրում և եղբարց իւրոց. և ասէ. «ահա տեսանէի միւս ևս
այլ երազ, որպէս թէ արեգակն և լուսին և մետասան աս-
տեղք երկիրպագանէին ինձ»: Սաստեաց նմա հայրն իւր և
ասէ. «զի՞նչ է երազն զոր տեսեր. արդ գալով գայցեմք ես
և մայր քո և եղբարք քո և երկիրպագանիցեմք քեզ»: Եւ
նախանձեցան ընդ նմա եղբարքն իւր, բայց հայրն պահէր
զբանսն:

3. Եւ զնացին եղբարք նորա արածել զխաշինս հօրն
իւրեւ: Եւ ասէ (Իսրայէլ) զՅովսէփ. «ոչ աւասիկ եղբարք
քո արածեն զխաշինսն. եկ առաքեցից զքեզ առ նոսա. երթ,
տես եթէ ո՞ղջ իցեն եղբարքն քո և խաշինք. և բեր ինձ
զրոյց»: Եւ առաքեաց զնա. տեսին զնա եղբարքն յառաջա-
գոյն ի հեռաստանէ. և ասեն իւրաքանչիւր ցեղբայր իւր.
«ահա երազատեսն գայ. եկա՛յք սպանցուք զնա և ընկեսցուք

ի մի ի գբոց աստի. և ասասցո՛ւք եթէ գազան չար եկեր զնա. և տեսցո՛ւք զի՞նչ լինիցին երազքն նորա»:

4. Եւ եղև իբրև եկն Յովսէփ առ եղբարսն իւր, մերկացին զպատմութեանն նորա ծաղկեալ ի նմանէ և առին ընկեցին զնա ի գուր մի. և նստան ուտել զհացն: Զաչս ի վեր բարձեալ տեսին, և ահա ճանապարհորդք գային. և ասէ բարձեալ տեսին, և ահա ճանապարհորդք գային. և ասէ Յուդա ցեղբարսն իւր. «զի՞նչ օգուտ է, եթէ սպանանիցեմք զեղբայրն մեր, և թագուցանիցեմք զարիւն նորա. եկա՛յք վաճառեսցուք զնա. և ձգեցին հանին զՅովսէփ ի գբոյ անտի և վաճառեցին զՅովսէփ քսան դահեկանի. և իջուցին զՅովսէփ յԵգիպտոս:

5. Եւ առեալ զպատմութեանն Յովսէփայ՝ զենին ուլ ալ՝ ծեաց և թաթաւեցին զպատմութեանն յարեան. և առաքեցին զպատմութեանն ծաղկեալ տանել առ հայրն իւրեանց և ասեն. «գայդ գտաք. ծանիր եթէ որդւո՞յ քո իցէ պատմութեանդ»: Եւ ծանեալ զնա և ասէ. «պատմութեանս որդւոյ իմոյ է. գազան չար եկեր զնա. գազան յափշտակեաց զՅովսէփ»: Եւ պատառեաց զհանգերծս իւր և քուրձ զգեցաւ ի վերայ միջոյ իւրոյ. և սուգ առնէր ի վերայ որդւոյն իւրոյ աւուրս բազումս:

Ի Զ. Ս Ե Ր Մ Ա Ն Ա Հ Ա Ն

Ահաւասիկ ել սերմանող սերմանել. եղև ի սերմանելն ոմն անկաւ առ ճանապարհաւ. եկն թուշուն և եկեր զնա: Եւ ալն անկաւ յապառափի, ո՛ւր ոչ գոյր հող բազում. և վաղվաղակի բուսաւ. քանզի ոչ գոյր հիւթ երկրին. և յորժամ ծագեաց արև. ջնաւ. և զի ոչ գոյին արմատք, ցամաքեցաւ: Եւ ալն անկաւ ի մէջ փշոց. ելին փուշքն և հեղձուցին զնա. և պտուղ ոչ ետ: Եւ ալն անկաւ յերկիր բարւոք. և ելեալ աճեցեալ տալր պտուղ. և բերէր ընդ միոյ երեսուն և ընդ միոյ վաթսու և ընդ միոյ հարիւր:

Ի Է. Ո Ի Ն Ա Յ Ն Ո Ղ Ի Թ Ի Ի Ն

Ծաղկի գարուն քաղցր ի կանաչ.
Սահին առուակք քաղցրակարկաչ.
Երգէ սոխակ զիւրն աւաչ.
Յայտնել զսէր իւր և զհառաչ:

Փրթթին և վարդք այգուն վաղքաջ,
Զորով արև տալ զիւր պաղպաջ.
Բայց մինչև երբ գնան յառաջ.
Թօշնի և վարդ, թօշնի կանաչ:

Ամենայն ինչ ունի աւարտ,
Ժամանակաւ գնալ յաղարտ,
Եւ քոյդ, անձն իմ, իղձ տարապարտ,
Ընդ նոյն սևեալ և քոյին քարտ:

Ի Ը. ԱՆԿՈՒՄՆ ԵՐՈՒՍԱՂԻՄԻ

Զիսորդ գատաւ, նստաւ մենացեալ քաղաքն բազմաժողով. և եղև իբրև այրի լցեալ տրտմութեամբ: Իշխան աշխարհին եղև հարկատու: Սուգ առին ճանապարհք Սիօնի. ամենայն դրունք նորա եղեն յապականութիւն. և քահանայք նորա հաշին և հառաչեն և յոգւոց ելանեն. կուսանք նորա ի գերութիւն վարեցան: Եւ եղեն գերիչք նորա ի գլուխ և թշնամիք նորա յուրախութիւն: Տղայք նոցա վարեցան ի գերութիւն. թխացան քան զածուխ տեսիլք իւրեանց և ոչ ոք ճանաչէր զնոսա. մածեալ էր մորթ յոսկերս նոցա. բըրտացան նոքա և եղեն իբրև զփայտ չորացեալ. կցեցան լեզուք գիացիկ մանկանց ի քիմս իւրեանց ի ծարաւոյ իւրեանց. տղայք զհաց խնդրէին և ոչ ոք էր, որ բերէր նոցա:

Ի Թ. Բ Ա Ր Կ Ո Ւ Թ Ի Ի Ն

Բարկութիւն զարիւնն եռացուցանէ, զմարմինն դողացուցանէ, զաչսն ալազունէ, զգոյնն ջրջէ. և ամենեւեմ

զմարդն վայրենի ցուցանէ և տալ աղաղակել բազում մորոսա-
խօսութեամբ: Ոչ դեղք մահաբերք և ոչ հարուածք կարճի
նման են հարուածոց բարկութեան. ոչ հատումն սրոյ և ոչ
այլեցուած հրոյ կսկծեցուցանեն առաւել քան զբարկացո-
ղացն: Յորժամ միանգամ զխորհուրդս մարդոյ ըմբռնէ անօ-
րէն խիտն բարկութեան, յափշտակէ զմիտսն ի նմանէ և գա-
զանացուցանէ: Ոչ ամօթ եղբարցն, ոչ խրատ վարդապետաց,
ոչ հրամանք պատուիրանաց զնա ոչ պատկառեցուցանեն
ի զեղջ և յապաշաւ:

1. ԴԱՆԻԷԼ ՄԱՐԳԱՐԷ

1. Բաղդասար արքայ արար ընթրիս մեծամեծաց իւրոց.
իբրև ընդ զինիս եմուտ, հրամայեաց բերել զսպասս ար-
ծաթոյ և զոսկւոյ, զոր եհան Նաբոլգոդոնոսոր հայր նո-
րա ի տաճարէն, որ յՆրուսաղէմ, զի արբցին նոքօք թա-
գաւորն և մեծամեծք իւր: Ըմպէին նոքօք զգինի և օրհ-
նէին զաստուած զոսկեղէնս և զպղնձիս և զերկաթիս և
2. զփայտեղէնս և զքարեղէնս: Ի նմին ժամու ելին մա-
տուռնք ձեռին մարդոյ և գրէին հանդէպ գնդին ի վերայ
բռելոյ որմոյ տաճարի թագաւորին: Եւ թագաւորն տե-
սանէր զթաթ ձեռինն, որ գրէր: Յայնժամ հատան գոյնք
թագաւորին և խորհուրդք նորա խռովէին զնա և յօդք
միջոյ նորա լուծանէին և ծուռկք նորա զմիմեանս բա-
3. բախէին: Եւ աղաղակեաց թագաւորն զօրութեամբ՝ ածել
զմոզս և զքաղղեայս և զգէտս: Եւ ասէ ցիմաստուռնսն
Բաբելացւոց. Որ ընթերցցի զգիրդ զայդ և զմեկնութիւն
դորա ցուցցէ ինձ, ծիրանիս զգեցցի և մանեակ ոսկի ի
պարանոց իւր և երրորդ ի թագաւորութեան իմում տի-
4. րեսցէ: Եւ մտանէին ամենայն իմաստունք թագաւորին
և ոչ կարէին զգիրն ընթերցուլ և ոչ զմեկնութիւն նորա
ցուցանել թագաւորին: Եւ արքայ Բաղդասար խռովեցաւ
և գոյն երեսաց նորա չըջեցաւ. խռովեցան և մեծամեծք
5. նորա ընդ նմա: Եւ եմուտ տիկինն ի տաճար ուրախու-
թեանն և ասէ. Արքայ, յաւիտեան կեանց. մի խռովեցուս-

- ցեն զքեզ խորհուրդք քո և գոյն երեսաց քոց մի եղծցի:
Ձի է այր մի ի թագաւորութեան քում. և արքայ Նա-
բոլգոդոնոսոր հայր քո իշխան կացոյց զնա ի վերայ գի-
տաց և մոգուց և քաղղեայց և ըղձից: Մեկնէ երազս և
պատմէ զառակս և լուծանէ զիրս կապեալս — Դանիէլ:
6. զմեկնութիւն դորա պատմեսցէ: Յայնժամ ածին ի ներքս
զԴանիէլ առաջի թագաւորին: Եւ ասէ թագաւորն ցԴանիէլ.
Գլուայ զքէն թէ հոգի Սստուծոյ է ի քեզ. և արդ առասկ
մտին առաջի իմ իմաստունք և մոգք և իղձք, զի զգիրդ
զայդ ընթերցուցուին և զմեկնութիւն դորա ցուցցեն ինձ. և
ոչ կարացին պատմել ինձ. և ես լուալ զքէն թէ կարող ես
մեկնել զմեկնութիւնս. և արդ եթէ կարիցես զգիրդ ըն-
թերցուլ և զմեկնութիւն դորա ցուցանել ինձ, ծիրանիս
զգեցցիս և մանեակ ոսկի ի պարանոցի քում և երրորդի
7. թագաւորութեան իմում տիրեսցես: Եւ ասէ Դանիէլ
առաջի թագաւորին. Պարգեք քո քեզ լիցին և զպատիւ
տան քում այլում տո՛ւր. բայց զգիրդ ես ընթերցայց և
զմեկնութիւն դորա ցուցից քեզ: Ա՛րքայ, Սստուած Բաբ-
ելալ զմեծութիւն և զթագաւորութիւն և զպատիւ և
զփառս ետ Նաբոլգոդոնոսորայ հօր քում. ամենայն ազգք
և ազինք և լեզուք զարհուրեալք դողային յերեսաց նորա.
զորս կամէր, հարկանէր. զորս կամէր, սպանանէր. և զորս
կամէր ինքն, բարձրացուցանէր. և զորս կամէր ինքն,
8. խոնարհեցուցանէր: Եւ յորժամ բաբելացաւ սիրտ նորա,
անկաւ յաթոռոյ թագաւորութեան իւրոյ. և պատիւն
բարձաւ ի նմանէ, մինչև ծանեալ թէ տիրէ Բաբելալն
թագաւորութեան մարդկան: Եւ արդ դու որդի նորա
Բաղդասար ընդդէմ Սստուծոյ երկնից հպարտացար. և
զսպասս տան նորա բերին առաջի քո. և դու և մեծա-
մեծք քո ըմպէիք նոքօք զգինի. և զաստուածս, որք ոչ
9. տեսանեն և ոչ լսեն և ոչ իմանան, օրհնէիք: Եւ ասն այ-
նորիկ առաքեցաւ թաթ ձեռինն և զգիրդ զայդ գրեաց:
Եւ այս ինչ է գիրդ որ գրեալ է. Մանէ, Թէկեղ, Փարէս:

Եւ այս է մեկնութիւն բանիդ. մանէ՛ չափեաց Աստուած
զթագաւորութիւն քո. թէկեղ՝ կշռեցաւ ի կշիռս և գտաւ
պակասեալ. փարէս՝ բաժանեցաւ թագաւորութիւն քո և
տուաւ Մարաց և Պարսից:

ԼԱ. ԳԱՐՈՒՆ

Սիրեցեալդ իմ, էանց հիւսիս,
Զի՛ ևս յամեմք աստ ի սարիս,
Բանան ահա՛, տես, դրունք գարնան,
Բարիք ամէն ընդ նոյն դառնան:

Ո՛չ տեսանես զգաշտ դալար.
Զի՛ ոչ թողուս զտաղաւար.
Արտաքս ահա՛ ոստնու մշակ,
Յողջոյն ծիծռան գարնան գուշակ:

Զարգելական հօտ իւր հովիւ
Տայ մակաղել առ հեշտ առուիւ.
Հնչեն անձաւք, անտառք, լերինք
Եւ արձագանգք քաղցր ի սրինգ:

Քաջն արտավար կազմէ զխոփ,
Առ հիւսսի շունչ ոչ սրտատրոփ,
Զկորդացեալ փշրէ զբու՛ծ,
Հարթեալ ի ցան և յառատ հունձ:

Հնչեն մայրիք հովանախիտ
Ի խոխոջմանց ականակիտ.
Զարդարին թուփք, ծառք ի սաղարթ,
Եւ ազգք հաւուց ճճուեն զուարթ:

ԼԲ. ԵՐԿԻՐ Ի ՓՈՔՈՒՆԾ

Զբոյն մըջեան արջ փորէր. և լեզուաւ ժողովէր և ու-
տէր. և հնարի մըջիւն սատակել զնա. երթեալ առ պիծակ
և գոռեխ և մթեղ և շանաճանճ և բրէտ և առ նմանք սո-

ցին և աղաչէ օգնել իբր ազգայինք. ցաւակցեն. հարկանեն
զաչս և զլսելիս արջուն. և հարկանէ գլուխ զքարի. և նեխի.
և որդունք ևս ծնանին. և ի սաստկութենէ ցաւոց՝ զբերան
բացեալ գոչէր. և նոցա մտեալ յորովայն՝ խոցոտեն զաղիսն.
և նեղեալ դիմէ ի հոսանս ջրոյ. և անչափ ի ներքս մտեալ
հեղձանի:

ԼԳ. ԱՄԱՌՆ

Հովանաւոր ընդ ծառով:
Շուրջ պարսւրեալ ի յոստոց,
Հանգչիմ, ուր սիւք շնչէ զով
Տերեակոյտ ի բաղմոց:

Սաղարթագեղ մայրեաց ծայրք
Տատանին մեղմ ի զեփիւռ:
Եւ ծածանին դաշտավայրք,
Ի շէկ ցորեան համասփիւռ:

ԼԴ. ԲՈՒԵԻԱՐԾԻԻ

Բու հրեշտակ առաքեաց առ արծիւ. և խնդրեաց զդուս-
տըր նորա հարսն. ասելով. «դու տունջեան քաջամարտիկ ես
և ես գիշերոյ. պատշաճիմք ի խնամութիւն»: Եւ յետ բազում
թախանձանաց յանձն առ տալ: Եւ ի լինել հարսանեացն ի
տուէ լոյս ոչ կարէր տեսանել փեսայն. և ծաղր առնէին
բազմեալքն. և իբրեւ եղև գիշեր և ոչ հարսն ետես լոյս,
յաճախեաց և անդ այլանումն, և վասն այսորիկ փութով
լուծաւ հարսանիքն:

Զմիտս իւր առակս նմանեցուցանէ այնոցիկ, որ զգտերս
իւրեանց յամուսնութիւն տան այլասեռից. ուստի և ոչ է
միաբանութիւն:

ԼԵ. ՈՒԽՏԹԵՓԹԱՅԵԱՅ

1. Եւ ուխտեաց Յեփթայէ ուխտս Տեառն և ասէ. Եթէ՛

մատնելով մատնեսցէ զորդիս Ամոնայ ի ձեռս իմ և եղիցի, որ ելանելով ելանիցէ ի դրանց տան իմոյ ընդառաջ իմ ի դառնալն իմում խաղաղութեամբ յորդաոցն Ամոնայ, եղիցի, զի մատուցից զնա Տեսառն յողջակէզ: Եւ անց Յեփթայէ առ որդիսն Ամոնայ պատերազմել ընդ նոսա. և մատնեաց զնոսա: Տէր ի ձեռս նորա. և եհար զնոսա հարուածս մեծամեծքս յոյժ. և վանեցան որդիքն Ամոնայ յերեսաց որդաոցն Իսրայէլի:

2. Եւ եկն Յեփթայէ ի տուն իւր. և ահա դուստր իւր ելանէր ընդ առաջ նորա թմբկօք և պարուք. և նա էր միամօր սիրելի նորա. և ոչ գոյր նորա բաց ի նմանէ ուստր կամ դուստր: Եւ եղև իբրև ետես զնա, պատառեաց զհանդերձս իւր և ասէ. Վայ է ինձ, դուստր իմ, ընկճեցեր զիս. խոչընդակն եղեր ինձ, զի ես բացի զբերան իմ վասն քո առ Տէր և ոչ կարացից դարձուցանել: Եւ ասէ ցնա. Եթէ վասն իմ բացեր զբերան քո առ Տէր, արա՛ զիս, որպէս ել ի բերանոյ քումմէ. փոխանակ զի արար քեզ Տէր վրէժխնդրութիւն ի թշնամեաց քոց:

3. Եւ ասէ ցհայր իւր. Արա՛ ինձ զբանս զայս. թողացո՛ ինձ զբերկուս ամիսս և երթայց չըջեցայց ընդ լերինս և լացից զկուսութիւն իմ — ես և ընկերք իմ: Եւ ասէ ցնա. Ե՛րթ. և արձակեաց զնա զբերկուս ամիսս. և չոգաւ ինքն և ընկերք իւր և ելաց զկուսութիւն իւր ի վերայ լերանց: Եւ եղև յետ կատարելոյ երկուց ամսոցն՝ դարձաւ առ հայր իւր. և արար նովաւ զուխտն, զոր ուխտեաց:

ԼԶ. Ի Մ Ա Հ Ս Ո Խ Ա Կ Ի Ն

Ա՛ջք գեղեցիկ ցօղագին
Լացէք զմահ սոխակին.
Շողջողուն անք աստեղաց,
Զսոխակին առէք լաց:

Շիջաւ աչացս իմ արև,
Կեանքն սպառաւ ինձ եղև.

Արդ ես զլալ հարկանեմ,
Զայլ ջալլեմանց սուգ նսեմ:

Ա՛ջք գեղեցիկ ցօղագին
Լացէք զմահ սոխակին.

Ա՛ջք լուսալիւր աստեղաց.

Զսոխակին հարէք լաց: X

ԼԷ. Ի Մ Ա Ս Տ Ո Ի Ն Կ Ո Ի Ս Ա Ն Ք

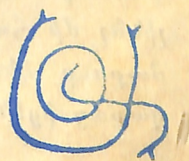
1. Նմանեսցի արքայութիւն երկնից տասն կուսանաց, որոց առեալ զլապտերս իւրեանց՝ ելին ընդառաջ փեսային և հարսին: Հինգն ի նոցանէ յիմարք էին և հինգն իմաստունք: Յիմարքն առին զլապտերսն և ձէթ ընդ իւրեանս ոչ բարձին: Իսկ իմաստունքն առին ձէթ ամանովք ընդ լապտերս իւրեանց: Եւ ի յամել փեսային, ներհեցին ամենեքեան և ի քուն մտին:

2. Եւ ի մէջ գիշերի եղև բարբառ. Ահա՛ փեսայ գայ, արիք ընդ առաջ նորա: Յայնժամ յարեան ամենայն կուսանքն և կազմեցին զլապտերս իւրեանց: Ասեն յիմարքն ցիմաստունսն. Տո՛ւք մեզ յիւղոյդ ձերմէ, զի ահա շիջանին լապտերքս մեր: Պատասխանի ետուն իմաստունքն և ասեն. Գուցէ ոչ իցէ մեզ և ձեզ բաւական, այլ երթայք ի վաճառականս և զնեսջիք ձեզ:

3. Իբրև նոքա զնացին գնել, եկն փեսայն և պատրաստքն մտին ընդ նմա ի հարսանիսն. և փակեցաւ դուռնն: Յետոյ գան և այլ կուսանքն և ասեն. Տէր Տէր, բաց մեզ. Նա պատասխանի ետ և ասէ. Ամէն ասեմ ձեզ, թէ ոչ գիտեմ զձեզ:

ԼԸ. Ե Ղ Ա Ն Ա Կ Ք

Նաժիշտք արփւոյն չորեքին,
Որ իշխեցողք են տարւոյն.
Մին որ ի ձեմ իւր ոտին
Պճնէ զարօտ երփն ի գոյն,

Երկրորդն ի շող բոցակէզ,
 Միւսն ողկուղովք սիգաճեմ:
 Զորրորդն ի ձեանց բազմեալ դէզ
 Տային միմեանց վէճ ընդդէմ:

Նորափետուր մին ինև,
 Ասէր, երկիր զարդարի,
 Միւսն այն թէ զհասկ ոսկեձև
 Ես ներկանեմ ի վայրի:
 Նախանձընդդէմ երկոցուն
 Անդուստ և միւսն պանծայր
 Գոլ լուսատու ձիթենույն
 Եւ զուարթարար որթոյն մայր:

Զորրորդն յայնժամ դաշն և հեզ
 Զայնեալ առ քորս իւր, ասէր.
 Թող արմտիք կացցեն ձեզ
 Ծաղկունք և կութք այգեբեր.
 Այլ Տէրն ի գալ իւր յաշխարհ
 Առ ի ծնանել տղայաբար
 Նախամեծար զարհամարհ
 Սառնամանիսն իմ արար:

ԼԹ. ԲԱՆՔ ՆԱԽՆԻ ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱՑ.

Ինչս պարտէ ստանալ վասն բարեկամաց. և ոչ բարեկամ վասն ընչից: Յանգգամաց մի ստանար բարեկամ, զի մի և դու անգգամ կոչեսցիս: Ոչ կարես բարեկամ ճշմարիտ ստանալ, մինչև զչարն ոչ հալածեսցես: Որք եղբարս ունին և սիրելիս խնդրեն, նման են, որք զիւրեանց անգաստանն թողեալ զօտարին գործեն: Յաճախեալ խորհել նախ քան զառնելն: Թէ ընդ իշխանութեամբ լինել ոչ ուսար, իշխան լինել մի համարձակիր: Զհոգի մահ ոչ կորուսանէ, այլ անմաքուր կեանք: Ոչ է պարտ ընտրել, որ ի մեծամեծ քաղաքաց իցեն, այլ՝ որ մեծք ի քաղաքաց ելանիցեն: Զոր

հանդերձեալ իցես առնել՝ մի ասիցես, գուցէ ի չկարելն՝ ծաղր լինիցիս: Լաւ է լուել քան ունայն ինչ խօսել: Շիթ մի իմաստից լաւ է ինձ և ոչ ծովակս բաղդից: Ի վերայ շոգմոգաց որպէս ի վերայ գերեզմանաց անուս մարդոյ միայն գրեալ է: Այնպէս լեր առ ծնողս քո, որպէս կամիս լինել առ քեզ զորդիս քո: Որպիսի հաս մատուցանես ծնողացն քոց, զնոյն ի ծերութեան քում ընկալցիս յորդուոց քոց: Ընդ որդիս մի ծիծաղեսցիս, զի մի լետոյ լացցես զնոսա:

Խ. ԽԱՉԵԼՈՒԹԻՒՆ ՏԵԱՌՆ

1. Եւ ետուն նմա ըմպել գինի ընդ լեզի խառնեալ: Եւ իբրև ճաշակեաց, ոչ կամէր ըմպել: Եւ հանեալ զնա ի խաչ, բաժանեցին զհանդերձս նորա վիճակաւ. զի լցցի բանն, որ ասացաւ ի մարգարէէն. Բաժանեցին զհանդերձս իմ յիւրեանս և ի վերայ պատմուճանի իմոյ վիճակս արկանէին և նստեալ պահէին զնա: Եւ եղին ի վերայ զլիւոյ նորա գրեալ զվնաս նորա, թէ այս է Յիսուս թագաւոր
2. Հրէից: Յայնժամ հանին ընդ նմա ի խաչ երկուս աւազակս, մի յաջմէ և մի յահեկէ: Եւ որ անցանէինն, հայհոյէին զնա, շարժէին զգլուխս իւրեանց և ասէին. Վահ որ քակէիր զտաճարն և զերիս աւուրս շինէիր զնա, ապրեցո՞ւ զքեզ, եթէ որդի ես Աստուծոյ, էջ ի խաչէդ: Նոյնպէս և քահանայապետքն ձողէին հանդերձ զպրօքն և ասէին. Զայլս ապրեցոյց, զինքն ոչ կարէ ապրեցուցանել. եթէ թագաւոր է Իսրայէլի, իջցէ այժմ ի խաչէդ և հաւատասցուք դմա: Եթէ յուսացաւ յԱստուած, փրկեսցէ այժմ զդա, եթէ կամի զդա, քանզի առաց, եթէ Աստուծոյ որ-
3. դի եմ: Զնոյն և աւազակքն, որ խաչեալ էին ընդ նմա, նախատէին զնա: Եւ ի վեց ժամէ աւուրն խաւար եղև ի վերայ ամենայն երկրի մինչև ցինն ժամն: Եւ զինն ժամուն գոչեաց Յիսուս ի ձայն մեծ և ասէ. Էլի Էլի լամա սաբաթանի. այսինքն է Աստուած իմ, Աստուած իմ, ընդէր թողեր զիս: Ոմանք յայնցանէ, որ անդէն կա-

լին, իբրև լուսն, ասէին. յեղիս կարգա դա: Եւ վաղվա-
ղակի ընթացաւ մի ոմն ի նոցանէ, առ սպունգ լի քա-
ցախով, հարեալ յեղեգան՝ ետ ըմպել նմա: Եւ կէսքն
4. ասէին. թող տեսցո՛ւք, եթէ գա՛յ Եղիս փրկել զդա: Եւ
Յիսուս դարձեալ աղաղակեաց ի ձայն մեծ և արձակեաց
զհոգին: Եւ ահա վարագոյր տաճարին ցեւաւ յերկուս՝ ի
վերուստ մինչև ի վայր. և երկիր շարժեցաւ. և վէմք
պատառեցան. և գերեզմանք բացան. և բազում մարմինք
ննջեցելոց սրբոց յարեան. և ելեալ ի գերեզմանաց յետ
յարութեան նորա մտին ի քաղաքն սուրբ և երևեցան
բազմաց: Իսկ հարիւրապետն և որ ընդ նմա պահէին
զՅիսուս, իբրև տեսին զշարժումն և զեղբախն, երկեան
յոյժ և ասեն. Արգա՛րև Աստուծոյ որդի էր սա:

ԽԱ. Ի ԽԱՉԵԼՈՒԹԻՒՆ ՏԵԱՌՆ.

Ծարաւեցաւ Տէրն ի խաչին որպէս զմարդ,
Այն, որ արար զՈվկիանոս ծով գեղեցիկ.
Սամարացոյն ջուր խնդրելով աղբիւրն Տէրն,
Այն, որ արբոյց տիեզերաց զանմահութիւն:

Լեղի խառնեալ ընդ քացախոյ զինաւորին
Արբուցանէր այն Երկնաւոր Թագաւորին.
Արեգակն խաւար դարձաւ միջօրէին,
Նսեմացաւ ընդ անարգանս Անմահ Բանին:

Բարձրագոյ ձայնիւ գոչէր Տէրն ի խաչին
Ձէլիէլին, և աւանդէր առ Հայր զհոգին.
Եւ վարագոյր հին օրինին սուրբ տաճարին
Ընդ չարչարանս Կենարարին պատառէին:

Երկիր հիմամբ ի յանգնդոց սասանէին,
Վէմք պատառեալ և գերեզմանք բանային.
Դժոխք սարսեալ սասանեցաւ՝ բանտն ահագին,
Եւ արձակեաց զկապեալ հոգիսն, որ անդ էին:

ԽԲ. ՄԱՏՆՈՒԹԻՒՆ ՏԵԱՌՆ

1. Եւ ելեալ զնաց ըստ սովորութեան ի լեառն Զիթենեագ.
զնացին զհետ նորա և աշակերտքն: Իբրև եհաս ի տեղին՝
ասէ ցնոսա. «Յաղօթս կացէք չմտանել ի փորձութիւն»:
Եւ ինքն մեկնեցաւ ի նոցանէ իբրև քարընկէց մի. եդ
ծունր, կայր յաղօթս և ասէր. «Հայր, եթէ կամիս, անցո՛
զբաժակս զայս ինէն. բայց ոչ իմ կամք, այլ քոյդ լիցին»:
2. Եւ երևեցաւ նմա հրեշտակ յերկնից և զօրացուցանէր
զնա. և էր ի տագնապի. և մտադրութեամբ ևս կայր յա-
ղօթս: Եւ հոսէին ի նմանէ քրտունք իբրև զկալակս
արեան ոլոռն ոլոռն հեղեալ յերկիր: Եւ յարուցեալ յաղօ-
թիցն՝ եկն առ աշակերտսն և եգիտ զնոսա ի քուն ի տըրտ-
3. մութենէն: Եւ ասէ ցնոսա. «զի՛ ննջէք, արի՛ք, կա-
ցէք յաղօթս, զի մի՛ մտանիցէք ի փորձութիւն»:
Եւ մինչ-
դեռ խօսէր, ահաւասիկ ամբոխ և որ կոչէրն Յուդա՝ մի
յերկոտասանիցն՝ առաջնորդէր նոցա: Եւ իբրև մերձեցաւ
առ Յիսուս՝ համբուրեաց զնա. քանզի գայն նշան տուեալ
էր նոցա, թէ ընդ որում ես համբուրեցից, նա է, զնա
4. ունիցիք: Ասէ ցնա Յիսուս. «Յուդա՛, համբուրելով մատ-
նես զորդի մարդոյ»: Իբրև տեսին, որ զնովաւն էին, որ
ինչ եղևն, ասեն ցնա. «Տէր, հարցո՛ւք զնոսա սրով»:
Եւ եհար մի ոմն ի նոցանէ զքահանայապետին ծառայ և
ի բաց եհան զաջոյ ունկն նորա: Պատասխանի ետ Յի-
սուս և ասէ. «Թող տո՛ւք մինչև ցայդ վայր»:
Եւ մա-
տուցեալ յունկնն բժշկեաց զնա: Եւ ասէ ցեկեալսն ի վե-
րայ նորա՝ ցքահանայապետսն և ցիշխանսն տաճարին և
ցծերսն. «Իբրև ի վերայ աւազակի ելիք սուսերօք և բրօք.
հանապազ ընդ ձեզ էի ի տաճարին և ոչ ձգեցէք ձեռս
լիս. այլ այս է ձեր ժամ և իշխանութիւն խաւարի»:
Եւ
կալեալ զնա ածին և մուծին ի տուն քահանայապետին:

ԽԳ. ԱՆԱՐԳԱՆՔ ՏԵԱՌՆ

Ո՛վ կամաւ զանկապելին
Կապեալ զձեռս արձակողին,
Ի յապարանսն տանէին
Կայիափայ և Աննային.

Ծառայն զերեսն այն ապտակէր,
Յորմէ սրովբէն թեւսքողէր,
Թուք արձակեալ պիղծ բերանով
Յայն, որ կուրին լոյս ծագեաց թքով:

ԽԴ. ԶԱՅՆ ԱՌ ՄԵՂԱԻՈՐՆ

Զինչ գործես, ո՞վ թշուառական.
Ընդէր ոչ փութաս թափել ի չար ամբարշտութենէդ.
Ընդէր ոչ ողորմիս ոգւոյդ կորուսելոյ.
Ընդէր ոչ լաս և ողբաս զանօրէնութիւնս:

Ընդէր հուր ի հուր յաւելուս այրել դառնապէս.
Ընդէր ի վերայ կայծականց և փշոց զնաս հանապազ.
Հիմ քարավէժ և դարահոս լինիս ի վախից.
Վասն էր սուր սրես և նովին վիրաւորիս:

Զի ոչ ոք է, որ հրով հուր շիջուցանէ.
Եւ ոչ չարիւ բարւոյ հանդիպի.
Ո՛վ է որ փուշ տնկէ և խաղող կթիցէ.
Կամ որոմն սերմանիցէ և ցորեան հնձիցէ:

ԽԵ. Ծ Ա Ռ Ա Յ Ն Զ Ա Ր

1. Նմանեցաւ արքայութիւն երկնի առն թագաւորի, որ
կամեցաւ համար առնել ի մէջ ծառայից իւրոց: Եւ իբրեւ
սկսաւ առնուլ, մատուցաւ առ նա պարտապան մի բիւր
քանքարոյ: Իբրեւ ոչ ունէր հատուցանել, հրամայեաց զնա
վաճառել տէրն նորա և զկինն նորա և զորդիս և զամե-

- նայն, որ ինչ և ունիցի, և հատուցանել: Եւ անկեալ ծա-
ռայն երկիրպագանէր նմա և ասէր. Երկայնամիտ լիւր
2. առիս և զամենայն հատուցից քեզ: Գլխապէալ տէր ծա-
ռային այնորիկ՝ արձակեաց զնա և զփոխն եթող նմա:
Եւ ելեալ ծառայն եզիտ զմի ի ծառայակցաց իւրոց, որ
պարտէր նմա հարիւր դահեկան, և կալեալ զնա խեղդէր
և ասէր. Հատո՛ ինձ զոր պարտիս: Արդ անկեալ ծառա-
ռայակցին առ ոտս նորա, աղաչէր և ասէր. Երկայնամիտ
լիւր առիս և հատուցից քեզ: Եւ նա ոչ կամէր, այլ չո՛-
3. գաւ արկ զնա ի բանտ, մինչև հատուցէ զպարտսն: Իբրեւ
տեսին ծառայակիցքն նորա, որ ինչ եղևն, և եկեալ ցու-
ցին տեառն իւրեանց զամենայն, որ ինչ եղևն: Յայնժամ
կոչեաց զնա տէրն և ասէ. Ծառայ չար, զամենայն
զպարտսն թողի քեզ, վասն զի աղաչեցեր զիս. իսկ արդ
ոչ էր պարտ և քեզ ողորմել ծառայակցին քու՛մ, որպէս
և ես քեզ ողորմեցայ: Եւ բարկացեալ տէրն նորա, մատ-
նեաց զնա դահճաց, մինչև հատուցէ զամենայն զպարտսն:

ԽԶ. Զ Մ Ե Ռ Ն

Ի սիւգ ցրտագին
Արդ զփայ բնութիւն,
Ծաղկի գլուխ լերին
Յասրաքատակ ձիւն:

Ոչ հեշտին կարկաջ
Ի մարմանդ դալար,
Ոչ երգ քաղցրաւոյ
Յոստախիտ դադար:

Ռ՛ւր են թերթք վարդի
Յալթողք ծիրանուոյ.
Ռ՛ւր ոսկեծղի
Լիութիւն անդոյ:

Ռ՛ւր թփոց պարիկ
Երգահան սոխակ

Մեզ ի պահ լռիկ
զՀնչել իւր նուագ:

ԽԷ. Ա Ղ Օ Թ Ք

1. Ո՛րպիսի դողումն և ահեղ արհաւիրք են յանցաւորացն, յորժամ առաջի դատաւորին կայցեն ամօթով մեղացն. զիւրդ ալլազունին դէմք նոցա. զիւրդ սոսկան և սարսափին: Եւ զի զգողի հարկանին յահեղ դիմաց դատաւորին: զլիակորեալք և ակն ի խոնարհ լեզուակապք կան առաջի: Եւ եթէ աղաչել և մաղթել ինչ յանդրգնիցին, անհամարձակ լեզուաւ հիւանդաձայնս բարբառին. արտասուեն, աղաչեն, մաղթեն, զի ի գութ և յողորմ զգտաւորն ածիցեն: Եւ յորժամ դատաւորն առ նոսա բարբառի, ոչ իշխեն զերեսնս դարձուցանել կամ խօսել ընդ ումեք, ալ միայն ի դատաւորն նային բազում պատկառանօք:

2. Իսկ որչափ ևս առաւել կարի կարեւոր է մեզ բազում պատկառանօք կալ առաջի ահաւորի մեծի Գառաւորին, ահեղ ահիւ մտանել և կալ յանդիման երեսացն Աստուծոյ և յորդահոս արտասուօք խնդրել զթողութիւն: Ոչ ալլուր զմիտս և ալլուր զխորհուրդսն պարտիմք առաքել. ալլուր զլսելիս և ալլուր զտեսանելիս յածեցուցանել. պարտ է մեզ աղաչել և ժտել և խնդրել ի ձեռն աղօթից: Որք միամիտ մտօք և անսենգ հաւատով աղօթեն առ Աստուած և խնդրեն զբարին, ընդունին զխնդիրս ամենայն, որպէս ընկալան հարքն մեր առաջինք: Զէ ինչ պիտոյ յողումն բազում բանից աղօթականին. մաքսաւորն մի բառբառ արձակեաց և ընդունելի եղեն աղօթք նորա. և Մովսէս անշշունչ բերանով իսկ աղաղակէր և զծովն յատակաբար բաժանէր. աղօթք Նղիալի զերկինս փակեցին և բացին. աղօթք Դաւթի զսուր հրեշտակին գաղարեցուցին. աղօթքն Յովնանու զնա ի փորոյ կէտին հանին կենդանի. աղօթք զհիւանդս բժշկեցին, զբորոտս մաքրեցին, զկոյրս լուսաւորեցին՝ զմեղաւորս արդարացուցին:

3. Յորժամ հաւատով աղօթես առ Աստուած, ընդունիս մեղաց թողութիւն, ընդունիս զերկնից արքայութիւնն, ընդունիս մարմնոյ առողջութիւն, ընդունիս աւուրս բարիս և կեանս խաղաղականս: Աղօթք զաղքատս մեծացուցանեն և զտկարս զօրացուցանեն. աղօթք զհիւանդացեալսն բժշկեն, ի ծփանաց ծովու զերծուցանեն, ի յորձանաց զետոց ապրեցուցանեն, զբաղցեալս կերակրեն, զմերկս զգեցուցանեն, զմահս տարաժամս արգելուն:

ԽԸ. Ո Ձ Խ Ա Բ Ն Կ Ո Բ Ո Ի Ս Ե Ա Լ

Աստ ուր ուռեաց ոստք խիտ առ խիտ
Կախին զջուրբս ականակիտ,
Բազմեալ բլրոյն դու ի ստորոտ
Երգեա՛ ի նուրբ քոյին ծղօտ.
Ծանօթ ձայնիդ թերեւս ի լուր
Դարձցի ոչխարն առ հովիւ իւր:

Ահա զպատկեր նորին վճիտ
Հայիմ ի խորս ալեաց լճիդ.
Ահա բլրոյս նա բարձր ի սեպ,
Կացեալ ի վայր ականարկէ ստէպ.
Նայեաց ի վեր ուրախ լեր արդ,
Հովիւդ քանջ, գտեր զոչխարդ:

ԽԹ. Մ Ա Հ Գ Ո Ղ Ի Ա Թ Ո Ի

1. Եւ ժողովեցին ալլազգիքն զբանակս իւրեանց ի պատերազմ: Եւ Սաուուղ և արք Իսրայէլի ժողովեցան ի հովիտսն և ճակատեցան ի պատերազմ ընդդէմ ալլազգեացն: Եւ ալլազգիքն կային ի վերայ լերինն յայնմ կողմանէ. և Իսրայէլ կայր ՚ի վերայ լերինն յայնմ կողմանէ. և հովիտն ի մէջ նոցա:

2. Եւ ել այր զօրաւոր ի ճակատէ ալլազգեացն Գողիաթ անուն նորա, բարձրութիւն նորա ի վեց կանգուն և թղաւ. և սաղաւարտ ի գլուխ նորա. և զբահս վերտս զգեցեալ և

սունապանք պղնձիք ի վերայ բարձից նորա, վահան պղնձի ի վերայ թիկանց նորա, և բուն գեղարդան նորա իբրև զստորի ոստայնանկաց, և զինակիր նորա առաջի նորա երթալը:

3. Եկն եկաց, ձայն ետ ի ճակատն Իսրայէլի և ասէ ցնոսա. «ընդէր ելանէք ճակատել ի պատերազմ ընդդէմ մեր. ոչ ապաքէն ես այլազգի եմ և դուք երբայցիք ծառայք Սաւուղայ. ընտրեցէք դուք ձեզ այր մի և իջցէ առիս. եթէ կարասցէ կռուել ընդ իս և հարկանել զիս, եղիցուք մեք ձեզ ի ծառայս. ապա թէ ես յաղթեցից և հարից զնա, եղիջիք դուք մեզ ի ծառայս և ծառայեսցիք մեզ»:

Իբրև լուաւ Սաւուղ և ամենայն Իսրայէլ զբանս այլազգւոյն, զահի հարան և երկեան յոյժ:

4. Եւ էր այր մի ի Բեթղահէմ, և անուն նորա Յեսսէ. և էին նորա որդիք ութ. և զնացին երեք որդիքն Յեսսեայ մեծագոյնք զհետ Սաւուղայ ի պատերազմ. և Դաւիթ էր կրտսեր. և ասէ Յեսսէ ցԴաւիթ ցորդի իւր. «ան դու եղբարց քոց զարդու փոխնդոյս այսորիկ և զտասն նկանակս զայսոսիկ և պնդեա ի բանակն և տուր եղբարց քոց, և զտասն մաճառակս կաթին տացեն հազարապետին. և տեսցեն զողջոյն եղբարց քոց, և եթէ պէտք ինչ իցեն նոցա, իմասցիս»:

5. Եւ կանխեաց Դաւիթ ընդ առաւօտն և եթող զոչխարսն ի տուարածականսն. և եկն ի տափարակն և ի դօրն. և եթող Դաւիթ զկարասին յինքենէ ի ձեռն վանապանին և ընթացաւ ի ճակատն. և եկն եհարց զողջունէ եղբարցն իւրոց. և մինչդեռ նա խօսէր, ահա Գողիաթ խօսեցաւ ըստ նմին բանից, և լուաւ Դաւիթ: Եւ խօսեցաւ Դաւիթ ընդ արսն, որ շուրջ կային զնովաւ և ասէ. «զինչ առնիցէ արքայ առն, որ հարկանիցէ զայլազգի զայն և բառնայցէ զնախատինս յԻսրայէլէ»:

6. Եւ լու եղեն բանքն, զոր խօսեցաւ Դաւիթ. և պատմեցին առաջի Սաւուղայ. և առ զնա առ ինքն: Եւ ասէ Դաւիթ ցՍաւուղ. «մի անկցի սիրտ տեսառն իմոյ ի վերայ իւր. ծառայն քո երթիցէ և մարտիցէ ընդ այլազգւոյն ընդ այնմիկ»: Եւ ասէ Սաւուղ ցԴաւիթ. «գուցէ ոչ կարիցես եր-

թալ կռուել ընդ այլազգւոյն. զի դու մանուկ ես և նա այր պատերազմող ի մանկութենէ իւրմէ»:

7. Եւ ասէ Դաւիթ ցՍաւուղ. «արածէր ծառայ քո ըգլխաշինս հօր իւրոյ, և յորժամ գայր առիւծ կամ արջ և առնոյր ոչխար ի հօտէ անտի, ելանէի զհետ նորա և հարկանէի զնա և կորզէի ի բերանոյ նորա. և եթէ յառնէր ի վերայ իմ, ունէի զփողից նորա և հարկանէի և սպանանէի զնա: Զառիւծ և զարջ սատակէր ծառայ քո և եղիցի այլազգին իբրև զմի ի նոցանէ. և արդ ոչ երթայց սատակեցից զնա և բարձից այսօր զնախատինս յԻսրայէլէ: Տէր Աստուած, որ ապրեցոյց զիս ի ձեռաց առիւծուն և ի ձեռաց արջոյն, նոյն ապրեցուացէ զիս ի ձեռաց այլազգւոյն այնորիկ»: Եւ ասէ Սաւուղ «երթ և Տէր եղիցի ընդ քեզ»:

8. Եւ զգեցոյց Սաւուղ Դաւիթի զվարապանակս իւր և սաղաւարտ պղնձի ի գլուխ նորա, և ագոյց նմա զրահս, և ած Դաւիթ զսուսեր իւր ընդ մէջի վերայ վարապանակացն. և զթեաց ի զնալն միանգամ և երկիցս. և ասէ Դաւիթ ցՍաւուղ. «ոչ կարեմ երթալ սոքօք, զի չեմ հմուտ». և հանին գայն ինմանէ: Եւ առ զցուպն իւր ի ձեռին իւրում. և ընտրեաց իւր հինգ քարինս ողորկս ի հեղեղատէ. և եդ զնոսա ի հովուական մաղախին, յոր սովոր էր զքարն ժողովել, և զպարսն ի ձեռին իւրում. և մերձեցաւ առ այրն այլազգի: Եւ զնայր գայր այլազգին և մերձենայր առ Դաւիթ. և այր վահանակիր առաջի նորա:

9. Իբրև հայեցաւ այլազգին և ետես զԴաւիթ, արհամարհեաց զնա. զի էր պատանեակ խարտեաշ և աչօք գեղեցիկ: Եւ ասէ այլազգին. «զիւրդ, շո՛ւն եմ ես: զի ցպով և քարամբք գաս ի վերայ իմ»: Եւ ասէ Դաւիթ. «նաւ վատթար ես ես քան զշուռն»: Եւ ասէ Դաւիթ. «եկ առիս և տաց զմարմին քո թռչնոց երկնից և գաղանաց երկրի»:

10. Եւ ասէ Դաւիթ ցայլազգին. «դու գաս ի վերայ իմ սրով և գեղարդեամբ և առպարաւ. և ես գամ ի վերայ քո անուամբ տեսառն զօրութեանց և փակեսցէ զքեզ Տէր այսօր ի ձեռս իմ և սպանից զքեզ և առից զգլուխ քո ի քէն»:

և տաց զգէշ քո և զգիսկունս բանակի ալլազգեացդ յաւուր յայսմիկ թռչնոց երկնից և գազանաց երկրի. և ծանիցէ ամենայն երկիր թէ գոյ Աստուած ի մէջ Իսրայէլի»:

11. Եւ յարեալ ալլազգին և եկն մերձեցաւ ընդդէմ Դաւթի. և ձգեաց Դաւիթ զձեռն իւր ի մաղախն և առ անտի քար մի և պարսաքարեաց և եհար զճակատ ալլազգւոյն. և եմուտ սաղաւարտն ի ճակատն, և անկաւ ի վերայ երեսաց իւրոց յերկիր: Եւ ընթացաւ Դաւիթ և հարաւ ի վերայ նորա, և առ զնորին սուսեր և մերկաց զնա ի պատենից իւրոց և սպան զնա և եհատ զգլուխ նորա:

Ծ. Դ Ա Ի Ի Թ

Փոքր ի յեղբարս իմ ես էի, կրտսեր ի տան հօր իմոյ. Ի սոյլ սրնգի ընդ արօտ արածէի զխաշն հայրենի: Ուրարին ձեռք իմ ինձ քնար, գործի մատուռք իմ օրհնութեան: Օրհնեսցէ անձն իմ զՏէր, որ զհրեշտակ իւր առաքեաց. Եւ ի հօտէ տնտի խաշանց էառ ամբարձ զիս յաթող. Իւղ զգլխով իմով ևհեղ, էօծ, կացոյց զիս թագաւոր: Ահա եղբարք իմ մեծամեծք, ահա եղբարք իմ գեղեցիկք. Այլ ոչ ընտրեաց զնոսա Տէր, ոչ հաճեցաւ Տէր ընդ նոսա: Ելի ընդ առաջ ալլազգւոյն, զգիս նորա նզովցի. Հանի զսուսերն ի նմանէ, հատի զգլուխ նորա նովին, Ի բաց յորդոցն Իսրայէլի զնախատինս բարձեալ:

ԾԱ. Ք Է Ն Ս Ա Ի Ո Ի Ղ Ա Յ

1. Եւ խօսեցաւ Սաւուղ ընդ Յովնաթանայ որդւոյ իւրում և ընդ ամենայն ծառայս իւր սպանանել զԴաւիթ: Եւ Յովնաթան որդի Սաւուղայ հաճեալ էր ընդ Դաւթի յոյժ. և պատմեաց Յովնաթան Դաւթի և ասէ. Հալր իմ խնդրէ սպանանել զքեզ. զգոյշ լեր վաղիւ ընդ առաւօտն. և թաքիջիր և նստիջիր ի թագստեան. և ես ելից և կացից մօտ առ հօր իմում և խօսեցայց վասն քո ընդ հօր իմում. և
2. տեսից եթէ զքնչ իցէ և պատմեցից քեզ: Եւ խօսեցաւ

Յովնաթան վասն Դաւթի բանս բարիս ընդ Սաւուղայ հօր իւրում և ասէ ցնա. Սի մեղիցէ արքայ ի ծառայ իւր Դաւիթ, զի ոչինչ մեղաւ նա քեզ. և գործք նորա բարութեամբ են առ քեզ յոյժ. և եդ զանձն իւր ի ձեռին իւրում և եհար զալլազգին, և արար փրկութիւն մեծ. և ամենայն Իսրայէլ տեսին և ուրախ եղեն. և ընդէր մեղանչիցես յարիւն արդար սպանանել զԴաւիթ տարապարտուց: Եւ լուաւ Սաւուղ ձայնի Յովնաթանու. և երգուաւ Սաւուղ և ասէ. Կենդանի է Տէր, եթէ մեռա-
 3. նիցի: Եւ կոչեաց Յովնաթան զԴաւիթ. և պատմեաց նմա Յովնաթան զամենայն բանս զայսոսիկ. և տարաւ Յովնաթան զԴաւիթ առ Սաւուղ. և էր առաջի նորա իբրև յերեկն և յեռունդն: Եւ յաւել ևս լինել պատերազմ. և զօրացաւ Դաւիթ տալ պատերազմ ընդ ալլազգիսն. և եհար ի նոցանէ հարուածս մեծամեծս յոյժ. և փախեան
 4. յերեսաց նորա: Եւ եղև այս չար ի Տեառնէ ի վերայ Սաւուղայ. և ինքն նստէր ի տան և գեղարդն ի ձեռին նորա. և Դաւիթ երգէր ձեռօք իւրովք. և խնդրէր Սաւուղ հարկանել զգեղարդնն ընդ Դաւիթ և եհար ընդ որմն. և Դաւիթ ել զնաց և զերծաւ: Եւ եղև ի գիշերին յայնմիկ առաքեաց Սաւուղ հրեշտակս ի տուն Դաւթի պահել զնա. զի սպանցէ զնա ընդ առաւօտն: Եւ Դաւիթ փախեաւ և ապրեցաւ:

ԾԲ. Ա Ռ Ս Ո Խ Ա Կ Ն

Ընդ հովանեաւ սաղարթագեղ
 Խոնջ և թաղիծ ծովփք ի ճակատ (բախիմ)
 Նստիմ յերգոցդ ի լուր գեղգեղ
 Եւ ի հոգոց հանգչիմ ազատ:
 Ոհ, դու ի նուազդ յաւերժացիր,
 Նստայց ես աստ, սոխակ քաղցրիկ,
 Մինչև տացես ինձ քաղցր ի նիրհ
 Ննջել յերգոցդ ի դալլալիկ:

ԾԳ Ո Խ Ա Պ Ա Հ Ն

1. Ոխապահն հասի հանապազ և խորհի պատուհաս չարեաց նախանձորդին. ըղձանայ, նիւթէ չար ընկերին. նմա խորհի և զսով. նմա խորհի և զսուր. նմա խորհի և զհէնս. նմա խորհի և զմահս և զամենայն չարիս: Սքողին երեսք նորա ի տեսչութենէ նորա. եթէ ի ճանապարհի ուրեք դիպեսցի, խնդրէ թողուլ զճանապարհն. եթէ յեկեղեցւոյն տեսանիցէ. չկամի և յեկեղեցին մտանել. և եթէ ի հրա-
2. պարակին դիպեսցի, զգլուխն խոնարհեցուցանէ: Եւ եթէ չար ոք չնմանէ իօրեցի, նա ի վեր հայեցեսլ զարթնու և զուարթանայ. և եթէ բան ինչ բարի զնախանձորդէն լսիցէ, տրտմի. և տխրի երեսք նորա: Սիրելի է թշնամեաց նորա և թշնամի է բարեկամաց նորա: Ոխապահն չարայուշ ոչ երբէք դադարէ ի սպանութենէ. նա և ի զբօսանս իւր մարդասպան է զի զոխս ընկերին ի սրտին ունի. նա և յանկողինս իւր մարդասպան է, յորժամ զոխս ընկերին յիշէ. նա և ի տան մարդասպան է. նա և յեկեղեցւոյ մարդասպան է և ի հրապարակս մարդասպան է, զի զոխս հանապազ ի սրտի իւրում կրէ:

ԾԴ. Ա Շ Ո Դ Ն

Զամառն և զգարուն.
Արկեալ զառաջեալ,
Աշուն ճոխ մրգաւ
Գայ բիւրաբեղուն.

Ճակատուն պսակ
Փայլէ շիկագոյն
Որթոց սաղարթուն
Թե քաջողկուզակ.

Եւ յամաղթեղհիւր
Լի դեղազուարճ
Իբրեւ ի կապարճ
Յորեան ոսկեթոյր.

Նուռն թագաւոր
Զարդ փառաց նորին,
Եւ շնորհք ի ձեռին
Կարմրորակ խնձոր:

ԾԵ. ՄԱՀ ՍԱԽՈՒՂԱՅ

1. Եւ եղև յետ մահուանն Սաւուղայ, դարձաւ Դաւիթ ի հարկանելոյ զԱմաղէկ. և նստաւ Դաւիթ աւուրս երկուս: Եւ եղև յետ աւուրս երկրորդի և ահա այր եհաս ի բանակէ զօրուն Սաւուղայ. և հանդերձք իւր պատառեալք և հողք զգլխով իւրով. և եղև մտանել նորա առ Դաւիթ. անկաւ և երկիր եպագ նմա. և ասէ ցնա Դաւիթ. Զինչ
2. զրոյց է, պատմեա ինձ: Եւ ասէ. Փախեալ ժողովուրդն ի պատերազմէն. և անկան բազումք ի ժողովրդեանն և մեռան. և Սաւուղ և Յովնաթան մեռան: Եւ ասէ Դաւիթ ցպատանին. որ պատմեաց նմա. Զիւրդ գիտես եթէ մեռաւ Սաւուղ և Յովնաթան որդի նորա: Եւ ասէ պատանին որ պատմեաց նմա. «դիպելով դիպեցայ ի լերինն. և ահա Սաւուղ յեցեալ կայր ի նիգակն իւր. և ահա կառք և ախոյեանք հեծելոց գումարեցան ի նա. և հայեցաւ ի թիկունս իւր և ետես զիս. և կոչեաց զիս. և ասեմ. Աւասիկ եմ. և ասէ ցիս. Ո՞վ ես դու. և ասեմ. Ամաղեկացի եմ ես. և ասէ ցիս. Արի ի վերայ իմ և սպան զիս. զի կալաւ զիս մոլթ անհնարին: Եւ յարեայ ի վերայ նորա և սպանի զնա. և առի զթագն ի գլխոյ նորա և զպարանջանս ի բազկէ նորա և բերի զնոսա տեառն իմում
4. այսր»: Եւ բուռն եհար Դաւիթ զհանդերձից իւրոց և պատառեաց զնոսա. և ամենայն արք որ ընդ նմա պատառեցին զհանդերձս իւրեանց. և կոծեցան և պահեցին և լացին մինչև ցընդերեկս ի վերայ Սաւուղայ և Յովնաթանու որդւոյ նորա և ի վերայ տանն Իսրայէլի, զի հարան սրով: Եւ ասէ Դաւիթ ցպատանին, որ պատմեաց նմա. Ուստի՞ ես դու. և ասէ. Որդի առն պանդխտի եմ ես: Եւ ասէ ցնա Դաւիթ. Եւ զիւրդ ոչ երկեար ձգել

5. զձեռն քո ^{ապաւանել} զօծեալն Տեառն: Եւ կոչեաց Դաւիթ զմի ի մանկուոյն և ասէ. Մատիբ և պատահեա զմա. և եհար զնա և մեռաւ. և ասէ ցնա Դաւիթ. Արիւն քո ի դուռն քո. զի բերան քո խօսեցաւ զքէն և ասէ թէ ես սպանի զօծեալն Տեառն: Եւ ողբաց Դաւիթ զողբս ի վերայ Սաուլայ և ի վերայ Յովնաթանու որդւոյ նորա:

ԾԶ. ՀՐԱՄԱՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Զիշխան ժողովրդեան մի հայհոյեսցես: Որ հարկանէ զհայր իւր կամ զմայր իւր, մահու մեռցի: Որ բամբասիցէ զհայր իւր կամ զմայր իւր, մահու մեռցի: Համբաւ սուտ մի ընդունիցիս: Եթէ լսելով լուիցես ձայնի իմում և արասցես զամենայն, զոր ինչ ասացի քեզ, եղէց թշնամի թշնամեաց քոց և հակառակ կացից հակառակորդաց քոց:

ԾԷ. ԶՕՐՈՒԹԻՒՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Աղեղունք հզօրաց տկարացան.

Եւ տկարք զգեցան զօրութիւն.

Լցեալք հացիւ նուաղեցին.

Եւ քաղցեալք բնակեցան լերկրի:

Զի ամուլն ծնաւ եօթն.

Եւ բազմածինն նուաղեցաւ.

Տէր մեռուցանէ և կեցուցանէ,

Իջուցանէ ի գոգիս և հանէ:

Տէր աղքատացուցանէ և մեծացուցանէ.

Խոնարհեցուցանէ և բարձրացուցանէ.

Կանգնէ լերկրի գտնանկն.

Եւ լարուցանէ զաղքատն յաղբեաց

Նոտուցանել զնոսա ընդ զօրաւորս ժողովրդեան.

Եւ տխու փառաց ժառանգեցուցանէ նոցա:

Մի պարծեսցի իմաստունն իմաստութիւն իւր.

Եւ մի պարծեսցի հզօրն ի զօրութիւն իւր:

Եւ մի պարծեսցի մեծատունն ի մեծութիւն իւր,

Այլ այնու պարծեսցի, որ պարծեցին,

Իմանալ և ճանաչել զՏէր

Եւ առնել զիրաւունս և զարդարութիւն ի մէջ երկրի:

ԾԸ. ՕՐՀՆԵՑԷՔ ՄԱՆԿՈՒՆՔ ԶՏԷՐ

Ի հովիսս գարնայնի.

Տո՛ւք ձեռն ի ձեռն հապս մանկունք.

Հրաւէր ի դաշտ կարդան ծաղկունք.

Գեղեցկագոյն տարւոյ ամիս

Ահա հասեալ է մեզ մայիս.

Զաստուածայինն աստ տեսէք սէր

Եւ օրհնեցէք մանկունք զՏէր:

Տեսէք զեթերս, ո՛հ, զի պայծառ

Ո՛հ զի չքնաղ երկիր խոնարհ,

Լուսացնցուղ օդք թափանցիկք

Թուին բիւրեղք երկնաբացիկք.

Զաստուածայինն աստ տեսէք սէր

Եւ օրհնեցէք մանկունք զՏէր:

Եկայք իջցո՛ւք ի դաշտ հովիտ

ձեմել ի մարգս ծաղկախիտ,

Բլուրքս և մայրքս են դալարիք

Գետք և առուակքս խաղաղիկ.

Զաստուածայինն աստ տեսէք սէր

Եւ օրհնեցէք մանկունք զՏէր:

Անթել կապերտ կանաչորակ

Անծալ սփռի առ հասարակ,

Եւ երփներանգ արկեալ նարօտ

Ի բլրաբլիւր ծաղկանց ծրղօտ.

Զաստուածայինն աստ տեսէք սէր

Եւ օրհնեցէք մանկունք զՏէր:

Տեսէք քանի՜ բիւրք են ծաղկանց,
Քանի՜ երանգք, ձևք գերազանց.
Զի՜ անուշակ հոտս նըրբին
Զոր ի հեռուստ քիմք մեր արբին.
Զաստուածայինն աստ տեսէք սէր
Եւ օրհնեցէք մանկունք զՏէր:

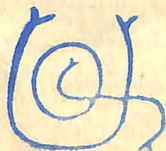
Հայեցարձք ի թիթեռնիկ
Հեզաթռիչ ծաղկէ ծաղիկ,
Որոց նման և ինքն պերճ
Ծաղկաթևէ յայերաց մէջ.
Զաստուածայինն աստ տեսէք սէր
Եւ օրհնեցէք մանկունք զՏէր:

Լուարձք զերգ ծիծռանցդ բիւր
Ի հարաւոյ հասեալ մեզ հիւր,
Ի ծայր ծառոցս եղեալ բունիկ
Ու զվտակաւս թափառիկ
Զաստուածայինն աստ տեսէք սէր
Եւ օրհնեցէք մանկունք զՏէր:

Լսէք հեռուստ և հեզ բառաջ.
Ահա գառինքն ի սէզ կանաչ,
Եւ ուրք ի վազս ձեզ նման
Խայտան ի սոյլ հովուի սրնգան.
Զաստուածայինն աստ տեսէք սէր
Եւ օրհնեցէք մանկունք զՏէր:

Վ Ե Ր Զ

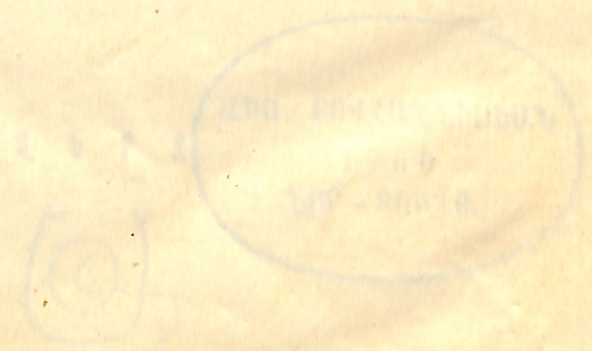

Յակոբ զմեկ զիւրգ ևն ծաղկաւ
 Կոնիկ երանգս. ձեռ զերկայանց
 Զիւրգ անուշակ հոգս արարիւ
 Զոր է հեռուն զմեկ մեր արարիւ
 Զանուանային անուանակ զմեկ
 Եւ արհմեկը ծաղկաւ զմեկ

Զարեգորդ է թիկնաթիկ
 Զարեգորդ երանգ երանգ
 Զոր է յետ և զմեկ զմեկ
 Զարեգորդ է ծաղկաւ զմեկ
 Զանուանային անուանակ զմեկ
 Եւ արհմեկը ծաղկաւ զմեկ

Զարեգորդ զմեկ ծաղկաւ զմեկ
 Եւ արհմեկը ծաղկաւ զմեկ
 Զարեգորդ է ծաղկաւ զմեկ
 Զանուանային անուանակ զմեկ
 Եւ արհմեկը ծաղկաւ զմեկ

Զարեգորդ է ծաղկաւ զմեկ
 Զանուանային անուանակ զմեկ
 Եւ արհմեկը ծաղկաւ զմեկ

— 9000 1 1000 —